

Bos Ontwijk

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Ontstaansgeschiedenis.....	4
Bestaande situatie.....	6
Kwaliteiten.....	13
Wensen.....	14
Visie	15
Inrichtingsplan.....	18
Fasering.....	21
Bronvermelding.....	22

Inleiding

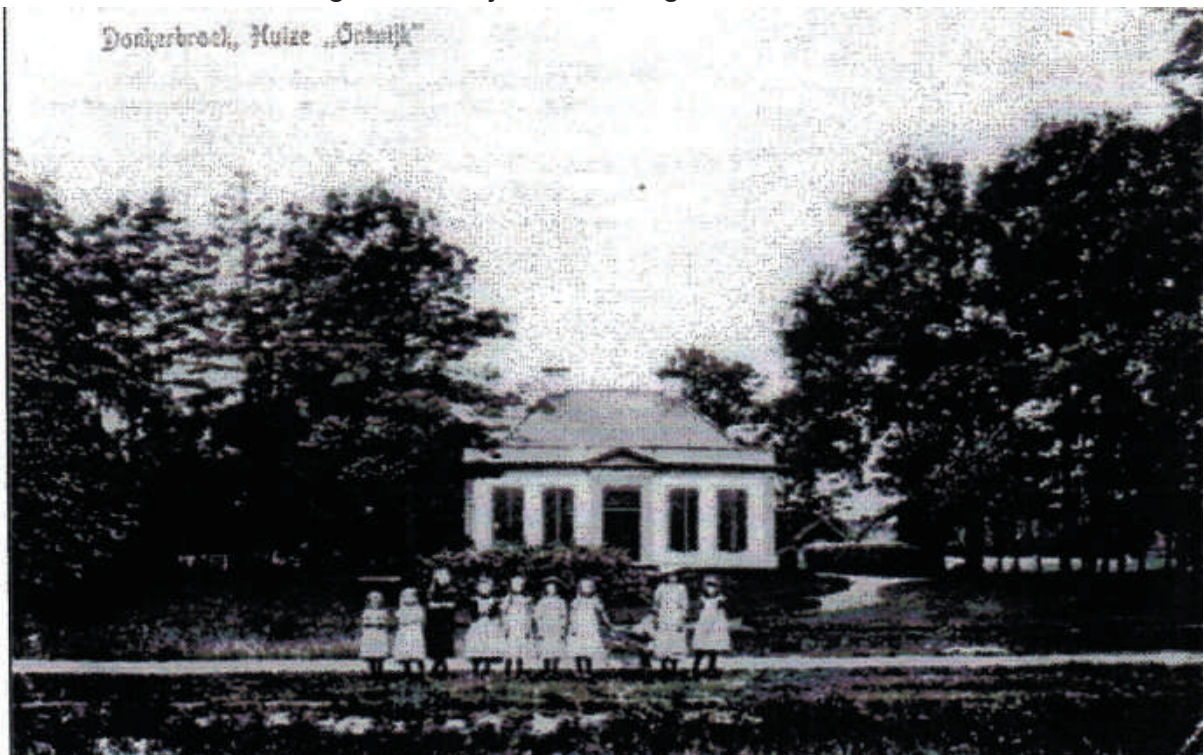
Bij de omvorming van de provinciale weg N381 van een 80 km. naar een 100 km. regime worden er in het kader van plattelandsvernieuwing een aantal projecten ontwikkeld. De herinrichting van het Bos Ontwijk nabij Donkerbroek is hier één van. Deze herontwikkeling is mogelijk doordat het huidige tracé van de weg verplaatst wordt in westelijke richting. De relatie tussen bos en het landgoed en met Donkerbroek kan hierdoor verbeterd worden. Tevens kan de recreatieve relatie tussen Ontwijk en 't Zand en – gezien in breder perspectief – de recreatieve relatie tussen Ontwijk en de omgeving van de Tsjonger geoptimaliseerd worden.

Ons bureau is door de Provincie Fryslân gevraagd hiervoor een visie te ontwikkelen en uit te werken in een herinrichtingsplan. De visie en het herinrichtingsplan zal in overleg met Plaatselijk Belang, bewoners van Ontwijk, de sportvereniging Ontwijk, S.B.B. als beheerder en de Provincie worden opgesteld.

Alvorens tot een visie te komen is de ontwikkeling van Ontwijk, de huidige situatie van het landgoed en het bos en de wensen die er leven geïnterviewd en geanalyseerd. Vervolgens zijn de positieve en negatieve kwaliteiten gedefinieerd. Op basis hiervan is een visie geformuleerd welke in een herinrichtingsplan is uitgewerkt.

Ontstaansgeschiedenis Ontwijk

In de eerste helft van de 19e eeuw vond er, met de aanleg van de Opsterlandse Compagnonsvaart in Donkerbroek e.o. een belangrijke economische ontwikkeling plaats. De bloei kwam tot stand o.a. met het heffen van accijnzen. De ontvanger hiervan, de heer Sjoerd G. Fruitier de Talma, liet een landhuis bouwen op een gunstige plek langs de westzijde van de vaart. Hij verwierf drie percelen land en ongeveer 80 pondenmaten heidegrond. In de loop van de tijd breidde hij zijn bezit uit met de aanschaf van nog meer bos- en heidegronden. In 1845 verkocht hij zijn landhuis aan zijn zoon Relius. Deze verving het huis in een voornaam voorhuis in neoclassicistische stijl met aangrenzende boerderijschuur. De situering ervan werd gericht op de Opsterlandse Compagnonsvaart en is naar achteren geplaatst zodanig dat er aan de voorzijde meer ruimte ontstond voor tuinaanleg. Het voorhuis kwam daarmee in de as van een laan van het bos te staan. De bebouwing is daarna niet meer gewijzigd. Voor de tuinman werd in 1860 een dienstwoning gebouwd ten noordwesten van Ontwijk. Later woonde hier de koetsier. Vandaar dat deze woning nu de koetsierswoning wordt genoemd. Ontwijk werd, volgens de aantekening van J. Brunsting in 1857, "een zeer aangenaam in het bosch gelegen buitenplaats" (zie foto). Eind 19e eeuw was het landgoed Ontwijk ca. 14 ha groot.

In het begin van de 20e eeuw werd het huis niet meer permanent bewoond door de familie. De schuur achter de woning werd verhuurd. In 1928 verkochten de nakomelingen van Lucia A. Fruitier (dochter van Relius) de buitenplaats met boerehuizinge en het bijbehorende erf, met wei- en bouwlanden, bos en heidegronden aan een groep kopers, vnl. uit Donkerbroek. De boerderij werd vervolgens geruime tijd verhuurd. De kopers wilden het landgoed met zijn ruime bossen veilig stellen voor

de toekomst. Hiertoe richtten zij de “Vereniging tot Behoud van Natuurschoon voor Donkerbroek en omgeving” op. Hun streven was het gebied goed te onderhouden en aantrekkelijk te maken voor wandelaars. In deze tijd zijn het doolhof, een wielerved en een podium voor openluchtvoorstellingen aangelegd. Het entree voor de wandelaars werd meer in oostelijke richting langs de vaart verplaatst. In 1953 werd met overtuiging het jubileum gevierd. Schoolkinderen plantten vele bomen en het vennetje, midden in het bos, werd door vele vrijwilligers uit Donkerbroek uitgediept tot een aardige vijver. Ook is er, getuige de luchtfoto van de jaren '50 van de vorige eeuw, een voetbalveld aangelegd tussen het landgoed en het bos. Dit was het begin van de sportvereniging Ontwijk. De functionele relatie tussen het landgoed en het bos werd echter door het voetbalveld verstoord.

In 1957 werd de “nieuwe” weg (de huidige N381) naar Oosterwolde aangelegd. Hiermee werd een behoorlijk deel van de voortuin gereduceerd en de koetsierswoning gescheiden van het landgoed. Een deel van de bomen (laanbomen en solitair) werden hiervoor gekapt. In 1969 werd ook een ventweg langs de provinciale weg gerealiseerd. Hierdoor werd de voortuin van Ontwijk opnieuw aangetast. Van de oorspronkelijke weelderige tuin is, op een paar laanbomen na, niets meer over.

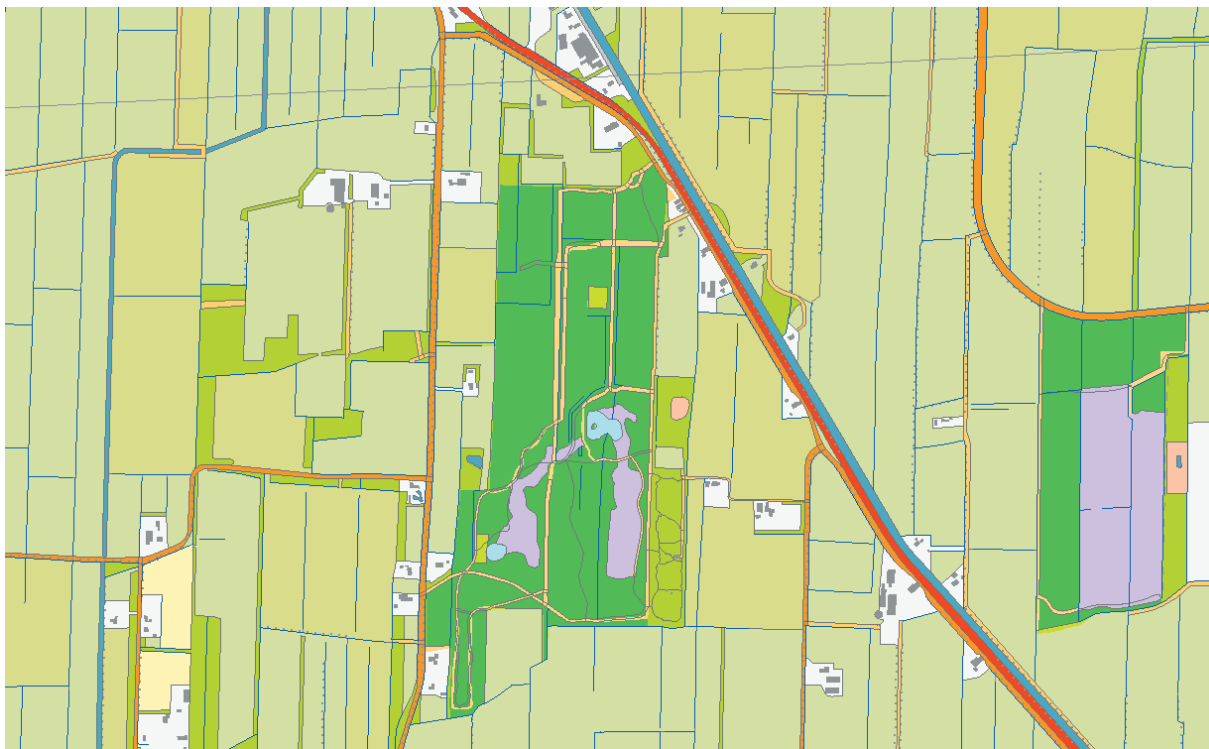
Het beheer van het bos Ontwijk werd in de loop van de tijd steeds moeilijker, omdat de nodige geldmiddelen ontbraken. Uiteindelijk was men genoodzaakt het bezit in 1969 aan Staatsbosbeheer te verkopen. Het boscomplex betrof, volgens de koopakte, een terrein van 29 hectare en 76 are groot, bestaande uit bos-, heide- en cultuurgrond. De wielerved en het podium zijn inmiddels verdwenen. De contouren van het doolhof zijn nog wel aanwezig. Het voorhuis en de boerderij werden aanvankelijk door twee families bewoond. In 1980 werd het pand verkocht. Uiteindelijk kreeg in 1982 de huidige eigenaar/gebruiker, de familie d'Hondt, Ontwijk in haar bezit.

Bestaande situatie

Ontwijk ligt in een gevarieerd en recreatief rijke omgeving (zie onderstaande themakaart). Het landgoed maakt onderdeel uit van “t Zandt”. Dit gebied wordt gekenmerkt door kleinschaligheid, variatie in grondgebruik (akkers, tuinderij, bossen en bossingels, weilanden en bebouwing) en hoogteverschillen in het terrein. Deze variatie, welke ook karakteristiek is voor het boscomplex, loopt als het ware in elkaar over. In het kader van de aanleg van de N381 zijn er op “t Zandt” hoge grondwallen aangebracht, die beplant zijn met bos.

Ontwijk grenst ook aan het beekdal van de Tsjonger. Dit betreft een grootschalig open weidegebied. Met de verdere ontwikkeling van de Ecologische Hoofdstructuur langs de Tsjonger ontstaat er voor de recreant een aantrekkelijk gebied om doorheen te struinen.

Daarnaast ligt Ontwijk aan de landschappelijk en cultuurhistorisch waardevolle Oosterlandse Compagnonsvaart en nabij Donkerbroek

In de huidige situatie bestaat Ontwijk uit 4 verschillende eenheden. Deze zijn:

- Het landgoed, welke thans in particulier bezit is.
- De koetsierswoning welke thans eveneens in particulier bezit is.
- Het boscomplex, welke grotendeels in eigendom en beheer van SBB is.
- Het sportcomplex Ontwijk welke in eigendom is van de gemeente Ooststellingwerf en gebruikt wordt door de sportvereniging Ontwijk.
- De recreatiewoning “Klokkebei”.

Het landgoed bestaat uit het voorhuis in neoclassicistische stijl met aangebouwde schuur en een paar losstaande bergingen. Het gebouw met schuur bezit veel waardevolle 19e -eeuwse architectonische kenmerken. Het is dan ook in 1966 door de Rijksdienst Monumentenzorg benoemd tot rijksmonument.

Het landgoed

Van de weelderige voortuin met zicht op de Opsterlandse Compagnonsvaart is zeer weinig overgebleven. Zo zijn de oprijlaan, de vijver, het grasveld met bloemperken, de solitairbomen en de paden met de komst van de N381 en de ventweg verdwenen. Enkele grote eikenbomen aan de zuidoostzijde van de woning, welke vroeger mogelijk onderdeel uitmaakten van de oprijlaan zijn gespaard gebleven. De voortuin bestaat nu uit een grasstrookje en opslag van vooral esdoorns langs de erfgrans. Ook de relatie met de koetsierswoning is, m.u.v. de bouwstijl, niet meer aanwezig. Het zicht op de Opsterlandse Compagnonsvaart is verstoord door vooral de aanwezigheid van de tot bomen uitgegroeide elzenopslag.

De tuin wordt voor het overig deel volledig omgeven door de voetbalvelden van het sportveldencomplex. De visuele relatie tussen het bos en het landgoed wordt door het oude kleedgebouw van het sportveld ontnomen (zie foto 3). Een bestaande berging achter dit kleedgebouw, op het terrein van het landgoed, kan mogelijk ook een visuele beperking opleveren.

foto 3. Kleedgebouw sportveld ontnemt zicht op landgoed

De koetsierswoning

De koetsierswoning staat thans los van het landgoed en maakt meer een onderdeel uit van het stedelijk weefsel langs de Opsterlandse Compagnonsvaart van Donkerbroek.

Het boscomplex

Het complex bestaat uit een mengeling van bos, heidevelden, grasvelden en waterpartijen. De ruimtelijke variatie is hierdoor afwisselend en groot.

Het bos bestaat o.a. uit een monumentaal beukenbos. (zie foto 4) Dit bos bevindt zich nabij het landgoed. Hierna volgen enkele percelen met eiken en fijnspar. Achterin het bos komen vakken met diverse soorten loof- en naaldhout bomen voor. De bosdelen welke grenzen aan het sportveldencomplex en de omliggende landbouwgronden hebben last van verdroging.

foto 4. Monumentaal beukenbos nabij het landgoed

De heidevelden (zie foto 5) bevinden zich voornamelijk in het zuidelijk deel van het complex en worden door bos geheel omsloten. Hoogteverschillen in het terrein en de aanwezigheid van (kei-)leem zorgen voor een variatie aan droge en natte heidesoorten. In een nat deel bevindt zich o.a. een kikkerpoel. Achterstallig onderhoud heeft er voor gezorgd dat de oppervlakte aan heide de afgelopen decennia is verkleind. Spontane houtopslag is hiervan de oorzaak.

foto 5. Heidevelden

De percelen worden ontsloten met 3 lange lanen. Deze lanen zijn gesitueerd aan de randen van de kavels. De oostelijke laan is de langste. Deze laan kent geen laanbomen (zie foto 6). De middelste laan is de kortste. Aan weerszijden wordt het ingesloten met een grondwalle met daarop vnl. eiken die op onregelmatige afstand t.o.v. elkaar staan gepositioneerd. De westelijke laan bestaat grotendeels uit een dubbele laan welke met verschillende boomsoorten begeleid worden.

foto 6. De oostelijke laan zonder laanbomen

Het hoofdentree van het bos is gesitueerd aan de ventweg langs de Opsterlandse Compagnonsvaart ten zuidoosten van het landgoed. Het betreft een informele toegang naar het bos (zie foto 7). Overige entrees bevinden zich in het zuidelijk deel aan de Balkweg en in het oostelijk deel naar de Tjabbekamp. Dit laatste verzorgt ook de hoofdontsluiting voor de recreatiewoning Klokkebei welke in het zuidoostelijk deel van het bos is gesitueerd.

foto 7. Informeel hoofdentree

In het bos ligt, langs de middelste laan, een open perceel met restanten van het doolhof (zie foto 8). Alleen de buitenste randen van het voormalige doolhof zijn nog voorzien van beukenhagen. Midden op het grasveld staat een lindeboom. Deze verkeert in slechte conditie. In een van de hoeken bevindt zich nog een fundatie van een onbekend bouwwerk (zie foto 9).

foto 8. Verwaarloosd doolhof

foto 9. Fundament

Midden in het complex ligt een vennetje, wat in de loop der tijden is vergraven tot een vijver met een eilandje (zie foto 10). Deze vijver is voor een deel dichtgeslibd. In het zuidwesten van het bos ligt, in de nabijheid van de entree naar de Balkweg, een dobbe welke eveneens deels is dichtgeslibd (zie foto 11).

foto 10. Ven met eiland

foto 11. Dobbe deels dichtgeslibd

Sportveldencomplex Ontwikk

Het sportveldencomplex kent vier velden, waarvan de voetbal- en korfbalvereniging gebruik maken. Het hoofdveld is naast het hoofdgebouw gesitueerd. Het tweede grote veld (zie foto 12) is het oudste en ligt tegen het bos aan. De voetbalvereniging geeft aan dat dit tweede veld vaak nat is. Daarnaast zijn er twee kleinere oefenvelden. Het oefenveld dat grenst aan het bos, ligt hoger dan zijn omgeving. Het hoofdgebouw bestaat voornamelijk uit een kantine en kleedruimten. Daarnaast is er een gebouw bij het tweede veld t.b.v. de opslag van onderhoudsmaterieel etc.

foto 12. Tweede voetbalveld

Klokkebei

Grenzend aan het bos Ontwijk ligt een 2,8 ha groot perceel met daarin een recreatiewoning (zie foto 13). Deze woning “de Klokkebei” is, in opdracht van de familie Gorter uit Donkerbroek, in 1929 gebouwd naar ontwerp van architect M.O. Meek. Het perceel is als bostuin ontworpen en als zodanig ingericht door tuinarchitect Vroom uit Glimmen. Het perceel is vrij toegankelijk en maakt daardoor, in zekere zin, onderdeel uit van “het bos Ontwijk”. De woning is ontsloten vanaf de Tjabbekamp. Het gebouw is, vanwege het algemeen cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang en de gaafheid van zowel huis als tuin, verklaard tot rijksmonument.

foto 12. Recreatiewoning Klokkebei

Kwaliteiten

De positieve aspecten zijn:

In de regio zijn weinig landgoederen. De aanwezigheid van het landgoed Ontwijk vormt hierop een positieve uitzondering.

Het bos Ontwijk ligt in een kleinschalig, landschappelijk gaaf, recreatief aantrekkelijke omgeving, met een grote variatie aan belevingen.

Het bos is een openbaar toegankelijk terrein.

Het boscomplex heeft een grote variatie aan: open- en beslotenheid; heide en water; oud en nieuw bos, naald en loofhout; rechte en gebogen paden.

De belevingswaarde is groot vanwege de variatie en het gegeven dat men er kan dwalen.

Het verdwijnen van het tracé van de N381 tussen het landgoed en de Opsterlandse Compagnonsvaart biedt kansen voor een goed herstel van het landgoed.

Doordat de weg geen barrière meer vormt, kan de relatie tussen het landgoed en het dorp Donkerbroek worden versterkt.

De negatieve aspecten zijn:

De relatie tussen het landhuis en het bos is visueel verstoord door de ligging van het tweede sportveld.

De zichtlijn vanaf de middelste laan naar het landhuis wordt verstoord door de aanwezigheid van het opslaggebouw van de sportvereniging en de schuur op het erf van Ontwijk.

Het entree van het bos is te informeel en kent geen parkeervoorzieningen.

Het bos kent veel achterstallig onderhoud, waardoor de open ruimten teveel zijn dichtgegroeid met opslag, de vijvers zijn dichtgeslibd en zichtlijnen zijn onderbroken.

De grondwaterstand is zodanig dat de bossen verdrogen en daarentegen het tweede sportveld juist te nat is.

Wensen

Plaatselijk Belang Donkerbroek hecht er waarde aan dat het Bos Ontwijk nadrukkelijker onderdeel gaat uit maken van Donkerbroek. Het entree van het bos aan de Opsterlandse Compagnonsvaart moet duidelijker worden en zo mogelijk samengaan met het begin van de bebouwde kom van Donkerbroek. Het bos zelf moet zijn functie als een wandelbos behouden. Als extra voorziening stellen zij voor om “fitnesstoestellen” in het bos te plaatsen.

De familie d’Hondt, de huidige bewoners van Ontwijk, hechten er aan om de allure van weleer terug te brengen. Dit geldt zowel aan de voorzijde als aan de achterzijde van het landgoed.

De sportvereniging Ontwijk wil graag dat het vochtprobleem van haar sportveld wordt opgelost.

Staatsbosbeheer hecht er waarde aan om de cultuurhistorie van het bos te versterken en wil, indien daarvoor draagvlak is, daarop de inrichting en het beheerbeleid gaan richten. De verdroging van het bos moet tegengegaan worden.

De provincie wil dat er plaats komt voor een faunatoren en daarnaast kansen biedt voor milieu educatie.

Visie

Voor het benutten van de landschap-
pelijk gevarieerde, recreatief aantrek-
kelijke situatie van het bos en zijn
omgeving moet er optimaal gebruik
gemaakt worden van het verweven
van de diverse elementen. Dit gebeurt
door gebruik te maken van bestaande
en nieuwe verbindingen. Hiervoor zal
de padenstructuur uitgebreid wor-
den met verbindingen vanuit het Bos
Ontwijk naar het parkeerterrein van de
Sportvelden Ontwijk, de Balkweg en
Tjabbekamp. (zie figuur 1)

- Opsterlandse Compagnonsvaart
- Nieuw tracé N381
- Lokale wegen
- Fiets- en voetpaden

Fig. 1. Infrastructuur

De cultuurhistorische waarde van het bos en het landgoed moet worden geoptimali-
seerd. Hiervoor zal het landgoed, het bos en het sportveldencomplex een 3-eenheid
moeten worden. (zie figuur 2).

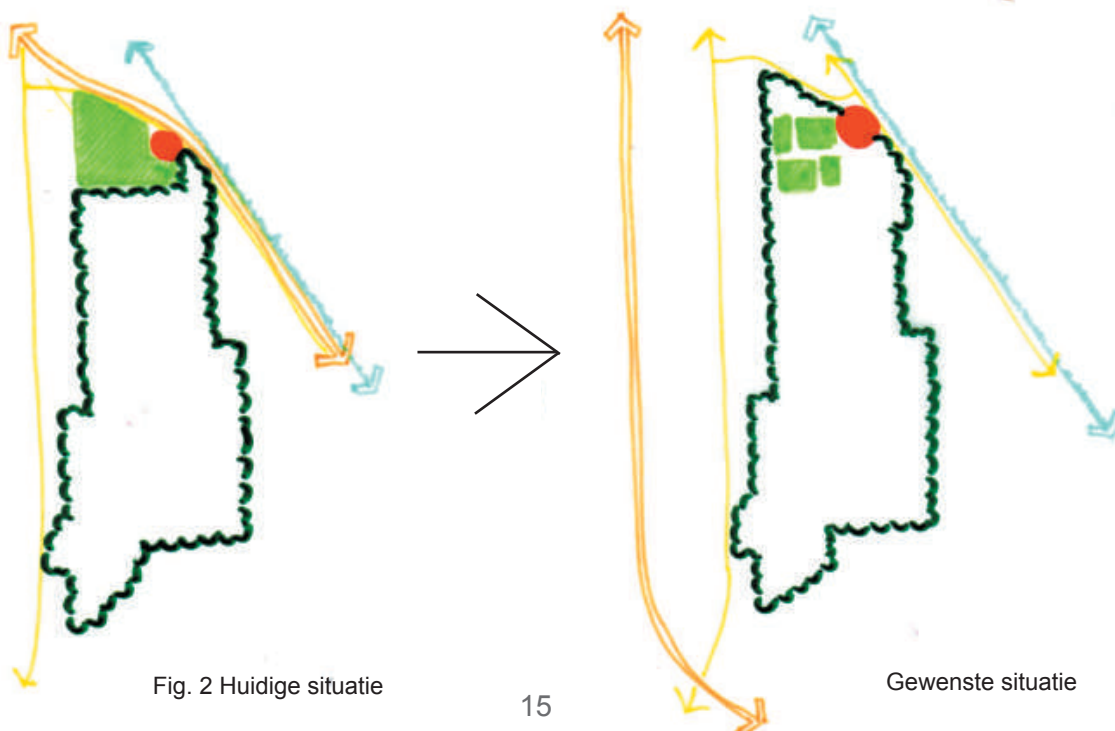

Fig. 2 Huidige situatie

Gewenste situatie

De relaties tussen het landgoed en het bos moet zoveel mogelijk worden hersteld. Functioneel is dat thans niet mogelijk, maar visueel kan dit wel plaatsvinden. Vanuit de middelste laan is er een zichtas op het landgoed. Dit bepaalde destijds de plaatsing van het landgoed. Voor het herstel van deze zichtlijn is het van belang dat de achterste twee sportvelden naar het westen worden opgeschoven en dat het opslaggebouw van het sportveldencomplex en de schuur op het landgoed verplaatst worden of komen te vervallen. De laan krijgt meer allure door deze aan weerszijden van het pad geheel te voorzien van laanbomen. De vijver midden in het bos moet worden uitgebaggerd en vergroot, zodat deze een eindpunt vormt van de hoofdas. Deze zichtas loopt dan vanaf het landgoed tot aan de vijver (zie figuur 3). Er wordt voorgesteld om het voormalig doolhof niet meer als doolhof te renoveren. Dit in verband met de hoge beheerlasten. Het grasveld omzoomd door hagen blijft als recreatieve ruimte gehandhaafd.

- 1 Herstel relatie huis - bos
- 2 Integratie bos - sport - huis
- 3 Extra ontsluitingen
- 4 Duidelijk herkenbaar hoofdentree
- 5 Herstel openheid in bos

Het integreren van het sportveldenpark met het bos zorgt voor ruimte om het bos naar het noorden uit te breiden en voor ruimte om de cultuurhistorische relatie tussen landgoed en bos te herstellen. De padenstructuur van het bos komt ook over het sportpark te lopen en sluit aan op de bestaande parkeervoorziening van het sportveldencomplex (zie figuur 3).

Het hoofdentree van het bos aan de Opsterlandse Compagnonsvaart moet verduidelijkt worden en zo mogelijk meer naar het noorden worden verplaatst. Hiermee wordt de betrokkenheid naar Donkerbroek versterkt.

De relatie tussen het landgoed en de Opsterlandse Compagnonsvaart moet met allure optimaal worden vergroot.

Achterstallig onderhoud moet worden weggewerkt.

De kwaliteit van het gevarieerde bos met zijn open ruimten, waar men in kan dwalen, moet gehandhaafd blijven. Gewenste zichtlijnen in het bos, maar ook naar buiten toe, zullen worden hersteld of gerealiseerd.

De wens vanuit Donkerbroek voor het plaatsen van fitness- & spelattributen moet zoveel mogelijk gerealiseerd worden op of in de nabijheid van het sportveldencomplex. Het gebruik, toezicht en beheer kan op deze wijze optimaal plaatsvinden. Deze attributen moeten wel openbaar toegankelijk worden.

De grote ecologische waarde van het bos en haar omgeving moet gehandhaafd en zo mogelijk versterkt worden. Dit wordt bereikt door het handhaven van de variatie in open-dicht; hoog-laag; droog-nat; loof- en naaldbossen; heide- en weilanden. De rijke flora en fauna biedt kansen voor het geven van milieueducatie. De wens voor het realiseren van een faunatoren kan hierbij een rol spelen.

Inrichtingsplan

Bij de herinrichting van het bos staat het herstel van de cultuurhistorische samenhang tussen landgoed en het bos voorop. Hiervoor wordt de zichtas tussen het landgoed naar de vijver hersteld en versterkt. Het herstel gebeurt door de sportvelden, grenzend aan het bos, te herpositioneren. Tevens zal het opslaggebouw van het sportveld elders een plaats krijgen. De versterking gebeurt door de laan te voorzien van laanbomen en de vijver uit te baggeren en te vergroten, zodat het als eindpunt van de zichtas dient.

Het hoofdentree van het bos wordt in noordwestelijke richting verplaatst en krijgt een formele uitstraling. Vanaf de getransformeerde N381 leidt een laan geflankeerd door laanbomen naar een centrale ruimte. Deze kan als multifunctionele ruimte voor manifestaties ed. gebruikt worden. Deze ruimte wordt omzoomd met Rhododendrons. Deze ruimte maakt, als schakel, onderdeel uit van de zichtas. Tevens vormt het een knooppunt van de diverse paden in het bos. De relatie naar Donkerbroek wordt met de formele inrichting versterkt. Het entree kan nog meer betekenis krijgen, indien de shared space-inrichting, welke nu voor het landgoed is gedacht, wordt verplaatst naar het hoofdentree van het bos. Het parkeren kan hiermee gecombineerd worden (zie onderstaande schets). De ruimte voor het landgoed Ontwijk krijgt hiermee meer allure en de nog bestaande laanbomen bij het huis krijgen weer hun oude functie terug.

Alternatief voor het entree Bos Ontwijk

De gedenksteen (zie foto 14) van de oprichters van de “Vereniging tot Behoud van Natuurschoon voor Donkerbroek en omgeving” wordt hierbij naar het entree verplaatst.

Foto 14. Gedenksteen

De vijver in het bos wordt vanaf de centrale as zichtbaar gemaakt door de houtopslag tussen de laan en de vijver te verwijderen en de vijver zodanig te vergroten dat deze ook daadwerkelijk in de zichtas komt te liggen. Rondom de vijver wordt de heide hersteld. Het riet in de vijver wordt verwijderd.

In het inrichtingsplan zijn de achterste sportvelden t.o.v. elkaar verwisseld, gedraaid en deels in het bestaande bos geplaatst. Beide velden worden daarbij opgehoogd, zodat zij een betere drooglegging krijgen. Het waterpeil kan dan in stand blijven, zodat verdere verdroging van het bos beperkt wordt. Deze herpositionering zorgt ervoor dat er compensatie ontstaat voor verloren gegane bosoppervlak en wel zodanig dat het bos a.h.w. over het sportveldencomplex gaat en ruimte creëert t.b.v. de eerder genoemde zichtas. De opslagruimte die is komen te vervallen, is in de nabijheid van het hoofdgebouw geplaatst. Het weilandje naast de kantine/kleedruimte is met bos beplant en er is een open ruimte waar de sport- & fitnessstoestellen staan. De plaatsing is zodanig dat deze niet onder het tracé van de hoogspanningsleiding komen te staan. Paden vanuit het bos lopen in samenhang met de bossen over en langs het sportcomplex heen. Wandelaars, die komen met de auto, kunnen gebruik maken van de parkeervoorziening aan de voorzijde van het complex.

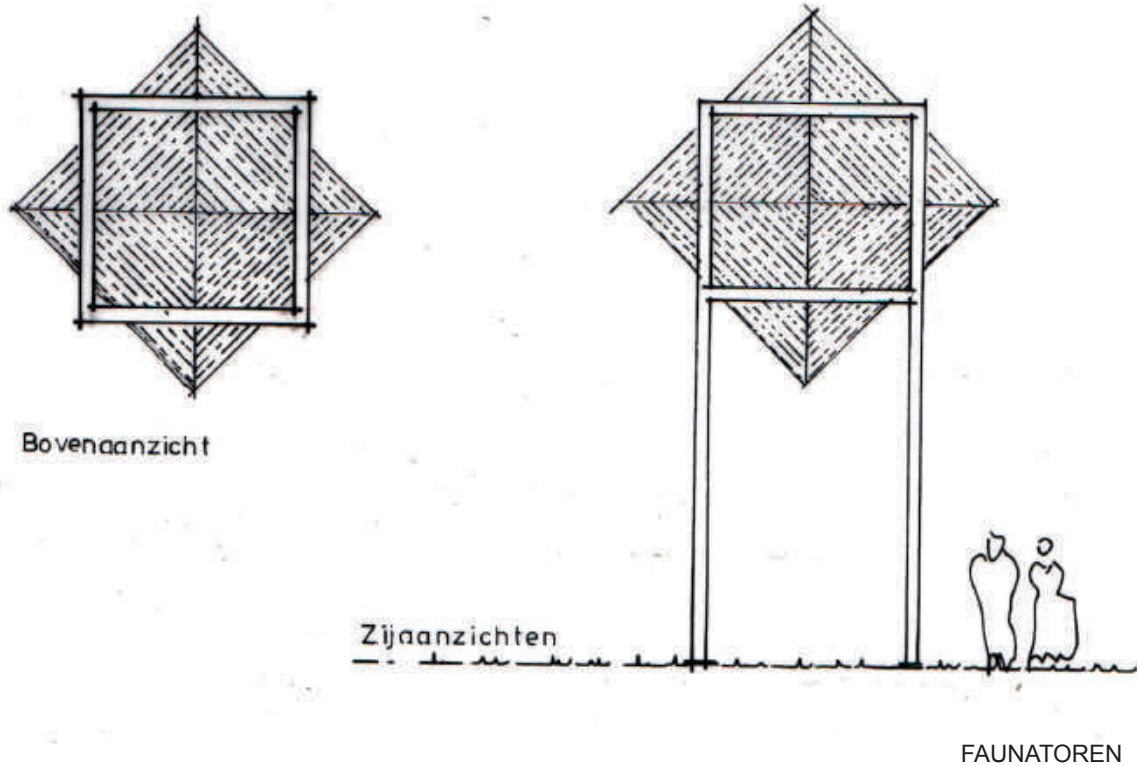
In het westelijk deel van het bos is het padenstelsel uitgebreid en sluit het aan op een te realiseren verbindingspad naar de Balkweg. Dit verbindingspad ligt op een smal strookje land. Deze strook is al omgeven door sloten (zie foto 15).

Foto 15. Pad naar Balkweg

In het zuidoostelijk deel van het bos is een nieuw verbindingspad gedacht dat via het bos van de Klokkebei naar de verderop gelegen bossingel loopt en via deze bossingel aansluit op de Tjabbekamp. Deze paden maken de variatie aan wandelroutes in het bos en de omgeving groter en dragen ertoe bij, dat het bos meer verweven is met zijn omgeving.

De huidige functie van het voormalig doolhofterrein blijft als recreatieveld behouden. Voorgesteld wordt de bestaande solitaire linde te vervangen. De groeiplaats moet hierbij zodanig worden opgehoogd en verbeterd dat de groeiomstandigheden voor deze nieuwe boom zo optimaal mogelijk worden. In de zuidwestelijke hoek van dit recreatieveld is nog een fundatie van een onbekend bouwwerk zichtbaar. Op een deel van deze fundatie kan de faunatoren gerealiseerd worden. Deze toren moet, als een op zichzelf staand object beschouwd worden, met een artificiële uitstraling. Voor een idee van deze toren zie onderstaande schets.

Fasering

De herinrichtingsmaatregelen zullen in stappen moeten plaatsvinden en met behulp van diverse financieringsbronnen. Vanuit de provincie is hiervoor een uitvoeringsbudget van € 100.000,-- beschikbaar. Staatsbosbeheer heeft aangegeven dat zij bereid is om onderdelen te financieren. Deze onderdelen hebben vooral betrekking op het wegwerken van achterstallig onderhoud. De gemeente Ooststellingwerf zal eventueel in een later stadium kunnen bijdragen bij de aanpassingen van het sportveldencomplex. Mogelijkerwijs kan Plaatselijk Belang Donkerbroek ook voor aanvullende financiering zorgdragen door gebruik te maken van diverse fondsen en subsidiërende instellingen. Hiermee kunnen zij bijvoorbeeld de fitness- & sporttoestellen mede financieren.

Onderdelen die in eerste aanleg vanuit het budget van de Provincie Fryslân gefinancierd kunnen worden, zijn:

- Realiseren van het hoofdentree incl. het verplaatsen van het monument.
- Opwaarderen van de centrale as als hoofdlaan.
- Vergroten van de centrale vijver.
- Opknappen van de ruimte van het voormalige doolhof en het realiseren van de faunatoren
- Realiseren van nieuwe paden in het westelijk bosdeel en de aansluitingen naar de Balkweg en de Tjabbekamp.

Onderdelen die in eerste aanleg vanuit SBB gerealiseerd kunnen worden, betreffen:

- Het verwijderen van opslag t.b.v. het herstel en het vergroten van de heidevelden
- Het uitbaggeren van de bestaande waterpartijen
- Het beschikbaar stellen van laanbomen, rhododendrons en bosplantsoen.

In een tweede fase worden de sportvelden verplaatst en opgehoogd en de paden over het sportveldencomplex vanuit het bos naar het parkeerterrein worden aangebracht. Het bos zal nabij het sportveldencomplex worden heringedeeld cq. uitgebreid. Het veld waar de sport en fitnessstoestellen worden ingericht.

Bronvermelding

Literatuur

- Huis Ontwijk te Donkerbroek,
- Landschapsbeleidsplan Z.O. Friesland,
- Inrichtingsplan huidig tracé N381
Donkerbroek-Nanningaweg
- Het landschap voor de N381,
Trajectdeel Donkerbroek-Oosterwolde
- Compensatie- mitigatieplan N381
Drachten- Drentse grens

Drs. R. Mulder- Radetzky 2003
Ing.bureau Eelerwoude 2003
Ing.bureau Eelerwoude

Buro Appelman

Buro Bakker

Kaarten

- Topografische kaarten anno 1853-1856
1904
1923
1956
1989
- Themakaart grondgebruik

Topografische dienst

Provincie Fryslân

Foto's:

- Historisch materiaal:
 - Donkerbroek, huize "Ontwijk"
omstreeks 1900
 - Luchtfoto jaren '50
- Recente foto's 2015

Fotoarchief Donkerbroek

Ing. A.G. Appelman

